

El conflicte que no cessa

L'exclusió dels autors catalans i mallorquins dels temaris de llengua i literatura catalana al País Valencià és l'últim capítol de l'interminable serial del conflicte lingüístic, creat i adobat pels interessos polítics de la dreta més recalcitrant. Mentre partits polítics, sindicats i el món cultural s'han alçat en peu de guerra contra aquesta decisió, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, que teòricament havia de dur la "pau" lingüística, guarda un inquietant silenci.

Si fins ara els estudiants valencians aprenien que Ramon Llull escrivia en "llengua valenciana", a partir d'ara potser no coneixeran ni la seua existència. Sembla una broma, però no ho és. De fet, així ho preveu el nou document –de moment provisional– que la Conselleria d'Educació va enviar a les editorials valencianes el passat mes d'agost i que s'ha donat a conèixer ara. Un document que exclou els autors catalans i mallorquins dels continguts de les assignatures de llengua i literatura catalanes –anomenades, oficialment, Valencià. Llengua i literatura–. Així, en aquesta "nova" concepció de la història de la literatura catalana, no tindran cabuda ni Mercè Rodoreda, ni Salvador Espriu, ni Llorenç Vil·lalonga, ni tampoc Ramon Llull.

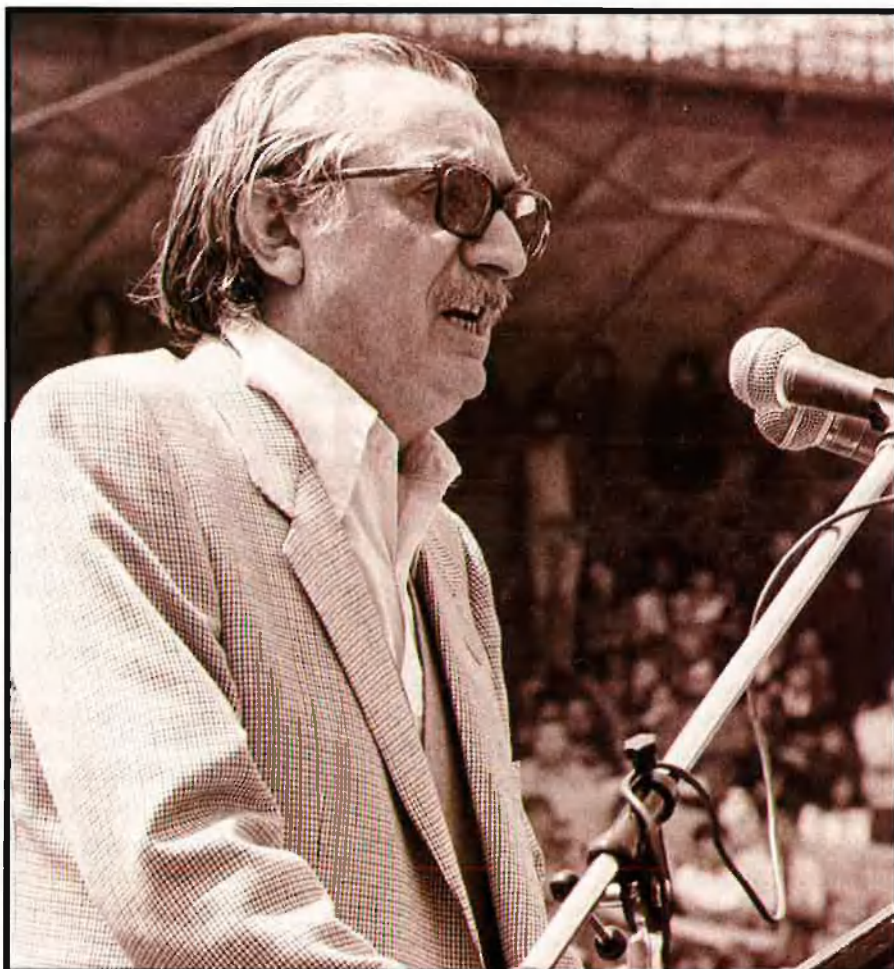
Tot i que tant el president valencià, Eduardo Zaplana, com el conseller d'Educació, Manuel Tarancón, s'han esforçat en els últims dies a justificar aquesta decisió argumentant que es tracta d'un document de mínims que només pretén prioritzar els escriptors valen-

cià, el cert és que en les noves directrius no apareix enlloc cap autor que no haja nascut al País Valencià. La notícia ha provocat un autèntic allau de crítiques tant entre els editors valencians com entre els partits polítics, els sindicats d'ensenyament, entitats com Acció Cultural del País Valencià (ACPV), col·lectius en defensa de la llengua i el món de la cultura en general.

Al rebuig dels governs català i balear i de la totalitat del món de l'ensenyament, s'ha afegit una reacció enèrgica dels companys de Zaplana del PP català, que consideren la mesura "absurda i reprovable". Però ni aquestes crítiques ni les declaracions del president de la Real Academia Española de la Lengua, Víctor García de la Concha, davant del conseller Tarancón, que ratifiquen la posició que aquesta institució ha mantingut sempre respecte al reconeixement de la unitat de la llengua catalana, han provocat la més mínima reacció en el Govern valencià. Ben al contrari, el Consell ha considerat el conjunt de crítiques rebudes una "ingerència il·legítima" a les decisions de la Generalitat.

Així les coses, l'impacte polític i social que s'ha produït al País Valencià ha estat considerable. De moment, l'Associació d'Editors del País Valencià –directament afectats per aquest document provisional– ha aconseguit del director general d'Ordenació, Innovació Educativa i Política Lingüística, Josep Vicent Felip, un compromís en el sentit de revisar alguns dels punts que plategen aquestes directrius i que els editors consideren erronis, com ara la supressió de períodes cabdals de la història de la literatura com el noucentisme, el modernisme o les avantguardes. En la reunió, que es va celebrar el passat 13 de setembre a

El silenci de l'AVL ha provocat un intens debat, sobretot després del consens sense precedents que va envoltar la seua creació

Joan Fuster, en el parlament que va fer a la plaça de Bous de Castelló l'abril de 1982. L'escriptor de Sueca va pronunciar un discurs que encara té vigència: "El que ha de quedar clar és que el valencià, el català que parlem al País Valencià, és encara una llengua postergada, o pitjor, perseguida. Ens la volen acorralar al reducte folklòric. I no, aci hem acudit a manifestar-nos per la unitat de la llengua. O ens recobrem en la nostra unitat o serem destruïts com a poble. O ara o mai."

El conseller d'Educació Manuel Tarancon, i a la dreta, el president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, els dos artífexs de les darreres "novetats" en política educativa.

València, Felip també va declarar que aquest document no imposa màxims, de manera que els professors poden incorporar al programa allò que consideren necessari. Això sí, sempre que es complequen els mínims. L'Associació d'Editors, després d'aquesta declaració d'intencions, es mostra prudent i a l'expectativa. "A partir d'ara caldrà confiar en la intel·ligència i la responsabilitat del professorat i de les editorials", assegura la seua presidenta, Verònica Cantó. "Tot i així -afegeix-, hem suggerit que falten aspectes de la literatura que considerem molt importants." Però sembla que respecte a la incorporació d'autors no valencians no hi ha hagut tanta sort. "El director general -diu la presidenta dels editors- ha insistit molt a recalcar que del que parlem és de l'assignatura Valencià. Llengua i literatura."

Resposta unànime. Per la seua banda, la Mesa per l'Ensenyament en Valencià, que reuneix representants de CCOO, UGT, Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament, Escola Valenciana, Federació d'Associacions per la Llengua, professorat d'educació primària, secundària i de les universitats valencianes, ha demanat reunir-se amb el conseller d'Educació, Manuel Tarancon, amb el president del Consell Valencià de Cultura, Santiago Grisolfà, i amb la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ascensió Figueres. De moment, però, els responsables de l'entitat no han rebut cap resposta a les seues demandes. No obstant això, la Mesa, juntament amb els partits EUPV, PSPV-PSOE i Bloc han deixat ben clar que el nou document "va en contra de la suposada bona voluntat de la Conselleria en la pacificació del conflicte lingüístic" i es pregunten si "els continguts de la literatura castellana deixaran fora autors com Octavio Paz o Jorge Luis Borges perquè no han nascut a l'estat espanyol".

De moment, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià (STE-PV), ja ha anunciat que si l'administració no demostra una voluntat dialogant amb els sectors implicats, encetaran una campanya adreçada al professorat i a la societat en general per explicar concretament en què consisteix el ci-

tat document. Segons el responsable del sindicat, Vicent Esteve, "els professors han d'entendre que la responsabilitat de concretar un bon temari la tenen ells i no s'han de deixar intimidar per determinats noms, sinó que han de continuar explicant la literatura catalana com sempre ho han fet, de l'única manera que es pot fer". "El problema –diu Esteve– és que tot i que la majoria dels docents continuaran explicant la història de la literatura com cal, n'hi haurà d'altres que, per por, s'autocensuraran. I això és el que no podem permetre."

Per a Esteve, les declaracions de Tarancón que afirmen que es tracta només d'un document de mínims són "una mostra de cinisme, perquè un document de mínims és precisament el que contribueix a explicar la història de la literatura en el seu conjunt, independentment d'on hagen nascut els autors estudiats".

Vetllar per l'ús del valencià? Enmig de tot aquest enrenou de declaracions i crítiques, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) guarda silenci. Un silenci evidentment inquietant, sobretot si es té en compte que aquesta institució es va crear fa escassament tres mesos, per dur, teòricament, la "pau" lingüística al País Valencià. L'únic pronunciament oficial d'aquesta institució el va fer la seua presidenta, Ascensió Figueres, el divendres 7 de setembre, per dir que "no és competència de l'Acadèmia pronunciar-se sobre aquest document". El debat, doncs, està servit. Sobretot després del consens polític i social –sense precedents– amb què va comptar el naixement d'aquesta institució. Un debat, el de l'Acadèmia, que ha centrat les darreres eleccions a l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV), la institució acadèmica referent per a tots els departaments de filologia valenciana de totes les universitats valencianes. La institució universitària va escollir el passat dijous, 13 de setembre, com a nou director el professor de la Universitat d'Alacant i membre de l'AVL, Rafael Alemany. El punt clau en aquesta elecció, a la qual també optava el professor Manuel Pérez Saldanya, estava a escollir entre un candidat –Alemany– que forma part de l'AVL i un altre –Pérez Saldanya– que

defensa l'absoluta independència de l'Institut Interuniversitari respecte de l'AVL, donada la naturalesa política d'aquesta darrera institució. "L'IIFV –explicava Pérez Saldanya abans de conèixer-se el nou director– ha de ser autònom i independent perquè des de la independència és més fàcil treballar. Cadascú té les seues competències i els seus objectius, i no hem d'oblidar que l'Acadèmia està sotmesa a pressions polítiques i secessionistes." No obstant això, l'opció d'Alemany –després de dues ajustadíssimes votacions– va resultar la guanyadora. "Aquest resultat –declarava Pérez Saldanya– demostra que les dues posicions hem d'arribar a una entesa. La veu de l'IIFV ha de ser màximament acadèmica, universitària i independent."

De fet, l'Institut també ha dit la seua en aquest conflicte. El mateix dia de l'elecció del nou director, els 25 membres de la institució van declarar la seua inconformitat amb el projecte curricular de la Conselleria perquè "parteix de la negació, implícita o explícita, del conjunt de l'àmbit lingüístic i literari català". De la mateixa manera, els sis membres de l'IIFV que formen part de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua han signat una sol·licitud perquè en el pròxim ple de l'AVL, previst per al proper 15 d'octubre, es tracte el contingut del decret curricular de la Conselleria.

Alguns dels components de l'Acadèmia han reaccionat a les declaracions de Figueres –i al document de mínims de la conselleria– amb prudència però també amb una certa contundència. L'historiador Albert Hauf insisteix a dir que les declaracions de la presidenta són només una opinió personal. "Tot això cal discutir-ho en el ple de l'Acadèmia. De tota manera –afegeix– aquestes discussions són del tot inoportunes per a una institució tan particular com aquesta, perquè naixeria amb un pecat original que la marcaria de per vida."

Segons Antoni Ferrando, membre també de l'AVL i director de l'IIFV fins ara, "l'article 7 de l'Acadèmia diu que aquesta institució ha de vetllar per l'ús normal del valencià. I amb el document de Conselleria no s'està fent precisament un ús normal de la llengua." La

presidenta dels editors valencians, Verònica Cantó, que forma part de l'AVL, també es mostra favorable al tractament d'aquest conflicte per l'Acadèmia. "No estem parlant de matemàtiques, sinó del valencià", diu Cantó. Per a Josep Palomero, vicepresident de la institució, si més no, "la Conselleria d'Educació hauria d'haver consultat el document amb l'AVL".

Plou sobre mullat. D'aquesta manera, i tenint en compte que aquesta no és la primera vegada que es produeix un conflicte d'aquestes característiques respecte a l'estudi del català al País Valencià, sembla que el discurs pronunciat per Joan Fuster l'abril de 1982 encara és vàlid: "El valencià, el català que parlem al País Valencià, és una llengua postergada, o pitjor, perseguida. Ens la volen acorralar al reducte folklòric (...)", deia Fuster. Però si aquestes paraules tenen vigència avui dia, també cal recordar les intencions d'Eduardo Zaplana en la campanya electoral del 1995, que el va dur a la presidència de la Generalitat Valenciana: "*El valenciano será voluntario.*"

Una frase que no era més que un avís de les polítiques en matèria d'educació que aplica ara Zaplana. Als intents de controlar les universitats valencianes i a la deshomologació dels títols de català expedits a València amb els de Catalunya i les Illes Balears, s'ha afegit un control exhaustiu dels llibres de text a través del famós decret d'homologació que els editors no es cansen de criticar.

Campanya electoral de 1995: Eduardo Zaplana assegura, poc abans de ser elegit president, que 'el valenciano será voluntario'

El Partit Popular de Catalunya s'ha afanyat a considerar aquesta mesura "absurda i reprobable"

"Actualment, tots els projectes de llibres de text –explica Vicent Esteve, del STE-PV– se sotmeten als dictàmens de la Conselleria. Això sí, sense deixar rastre escrit de la censura que hi aplica, que consisteix en "recomanacions" expressades respecte a la manera de referir-se al País Valencià (Comunitat Valenciana) o a la unitat de la llengua catalana." A més, segons denuncia un informe d'aquest sindicat, en els darrers cinc anys s'ha produït una preocupant paràlització del nombre de centres que incorporen línies en valència. Si el 1995 es van afegir quaranta-vuit centres, enguany només se n'han incorporat cinc.

A tots aquests precedents, s'ha afegit ara el decret de mínims de la Conselleria d'Educació, que exclou els autors catalans i balears. Les conseqüències socials i educatives podrien ser irreparables si es compleix al peu de la lletra aquest document. Les conseqüències polítiques, però, també poden ser importants. De fet, algunes veus apunten que tota aquesta polèmica és el resultat de les guerres internes del PP, una maniobra per desbancar el conseller Tarancón, que en els darrers mesos s'ha vist desplaçat de la presidència del partit a València i de la presidència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Fet i fet, l'únic que queda clar en aquest conflicte –un més– és que el Govern valencià continua intentant crear problemes allà on no n'hi ha. Segons Esteve, "el món de l'ensenyament és molt menys problemàtic del que puga semblar. L'escola no viu ni ha viscut el conflicte lingüístic".

Rosanna Melià

Premi a la fidelitat

ENHORABONA!

Aquests són els **afortunats** que gaudiran d'una estada de dos dies per a dues persones a **Andorra**

Neus Ronda Añón,
Badalona
Jordi Guilleumes Morell,
Barcelona
Ferran Guillem Garcia,
Petrer

AHOTELS

ELTEMPS

**Promoció vàlida fins el 25 de novembre
(excepte del 11 al 15 d'octubre)**